DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 2 maj 1996 *

I mål C-253/95,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren Claudia Schmidt, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

sökande,

mot

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av Ernst Röder, Ministerialrat, och Bernd Kloke, Oberregierungsrat, båda vid förbundsekonomiministeriet, i egenskap av ombud, D-53107, Bonn,

svarande,

angående en talan om fastställelse av att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 44.1 i rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster (EGT nr L 209, s. 1), jämförd med artikel 189 tredje stycket i EG-fördraget, i första hand genom att inte inom den föreskrivna fristen anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet, och i andra hand genom att inte omedelbart underrätta kommissionen om dessa åtgärder,

meddelar

* Rättegångsspråk: tyska.

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D. A. O. Edward samt domarna J.-P. Puissochet, P. Jann (referent), L. Sevón och M. Wathelet,

generaladvokat: A. La Pergola,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 14 mars 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har genom en ansökan som ingavs till domstolens kansli den 20 juli 1995 med stöd av artikel 169 i EG-fördraget väckt talan om fastställelse av att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 44.1 i rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster (EGT nr L 209, s. 1), jämförd med artikel 189 tredje stycket i EG-fördraget, i första hand genom att inte inom den föreskrivna fristen anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet, och i andra hand genom att inte omedelbart underrätta kommissionen om dessa åtgärder.

2 Enligt artikel 44.1 första stycket i direktivet skulle medlemsstaterna senast den 1 juli 1993 sätta i kraft de lagar och andra författningar som var nödvändiga för att följa direktivet samt omedelbart underrätta kommissionen om dessa.

3 Eftersom den inte erhöll någon underrättelse om att Förbundsrepubliken Tyskland hade antagit bestämmelser för att följa direktivet, skickade kommissionen den 9 augusti 1993 en formell underrättelse, i vilken den uppmanade den tyska regeringen att inkomma med svar inom två månader.

4 Den 5 november 1993 meddelade den tyska regeringen kommissionen att åtgärder för att införliva direktivet var under utarbetande samt bifogade till denna skrivelse ett förslag till den andra lagen om ändring av Haushaltsgrundsätzegesetz (ramlag avseende budgetfrågor). Den 27 december 1993 underrättades kommissionen om att denna lag hade antagits den 26 november 1993. Denna rättsakt, genom vilken enligt den tyska regeringen samtliga gällande direktiv inom området för offentlig upphandling skulle införlivas, skulle träda i kraft den 1 januari 1994.

5 Den 7 februari 1994 översände den tyska regeringen till kommissionen dessutom två förslag till förordningar om tillämpning av ramlagen avseende budgetfrågor.

6 Den 7 april 1994 översände slutligen Förbundsrepubliken Tyskland till kommissionen, på begäran av den sistnämnda, de slutgiltiga versionerna av Verordnung über die Vergabebestimmungen für öffentliche Aufträge (förordning om offentlig upphandling) och Verordnung über das Nachprüfungsverfahren für öffentliche Aufträge (förordning om kontrollåtgärder). Båda förordningarna trädde i kraft den 1 mars 1994.

7 Efter att ha granskat förordningarna och därvid funnit att åtgärder som var nödvändiga för att säkerställa att direktivet tillämpades på offentlig upphandling av

tjänster inte hade vidtagits, avgav kommissionen den 4 augusti 1994 ett motiverat yttrande till den tyska regeringen i vilket denna uppmanades att inom två månader vidta nödvändiga åtgärder.

8 Den tyska regeringen uppgav i en skrivelse av den 29 september 1994 att förordningen om offentlig upphandling, som hade antagits med stöd av den andra lagen om ändring av ramlagen avseende budgetfrågor och som skulle innebära att samtliga Europeiska gemenskapens direktiv inom området för offentlig upphandling införlivades, hade trätt i kraft den 1 mars 1994 såvitt avsåg upphandling av entreprenadarbeten och offentliga arbeten, och att ett lagstiftningsförfarande för att utvidga tillämpningsområdet för nämnda förordning till upphandling av tjänster pågick. Den tyska regeringen åtog sig vidare att till kommissionen översända den ändrade förordningen omedelbart efter att denna antagits.

9 Eftersom kommissionen inte erhöll några andra uppgifter väckte den denna talan.

10 Den tyska regeringen har inte bestritt fördragsbrottet. Den har dock gjort gällande att förbundsekonomiministeriet omedelbart efter utgången av fristen för införlivande av direktivet meddelade de upphandlande myndigheterna i fråga att direktivet från och med den 1 juli 1993 var direkt tillämpligt på upphandling av tjänster.

11 Den tyska regeringen har vidare anfört att ändringar av lagstiftningen som är nödvändiga för att införliva direktivet i fråga är under utarbetande. Den har i detta avseende åberopat förslaget till ändring av Verdingungsverordnung für Leistungen (föreskrifter om upphandling av transporttjänster) samt förslaget om att ersätta Verdingungsverordnung für die Vergabe freiberuflicher Leistungen (föreskrifter om upphandling av tjänster som tillhandahålls av fria yrkesutövare). Likaså var ett förslag om ändring av förordningen avseende offentlig upphandling, som skulle innebära att bestämmelserna i de två ovan nämnda rättsakterna förklarades vara bindande rättsregler, avsett att avges till förbundsregeringen. Förslaget hade dock ännu inte godkänts av delstaterna.

12 Det finns för det första anledning att erinra om att enligt en fast rättspraxis kan en medlemsstat inte åberopa bestämmelser, praxis eller förhållanden i sin inhemska rättsordning för att rättfärdiga att den inte har iakttagit skyldigheter och frister som föreskrivs i ett direktiv (se bland annat dom av den 6 juli 1995, kommissionen mot Grekland, C-259/94, REG s. I-1947, punkt 5).

13 För det andra följer det av artikel 189 tredje stycket i fördraget att genomförandet av gemenskapsdirektiven måste säkerställas genom att medlemsstaterna vidtar lämpliga tillämpningsåtgärder. Det är enbart under särskilda omständigheter, bland annat när en medlemsstat har underlåtit att vidta erforderliga åtgärder eller har vidtagit åtgärder som inte är förenliga med direktivet, som domstolen har tillerkänt enskilda rätten att åberopa ett direktiv gentemot den medlemsstat som har gjort sig skyldig till fördragsbrottet. Denna minimigaranti, som följer av den tvingande karaktären av den skyldighet som medlemsstaterna åläggs i artikel 189 tredje stycket i fördraget, kan inte rättfärdiga att en medlemsstat underlåter att i rätt tid vidta lämpliga åtgärder avseende varje direktiv (se bland annat dom av den 11 augusti 1995, kommissionen mot Tyskland, C-433/93, REG s. I-2303, punkt 24). Den tyska regeringens argument avseende att direktivet har direkt effekt kan således inte heller föranleda att kommissionens talan skall ogillas.

14 Eftersom direktivet inte har införlivats inom den föreskrivna fristen finns det anledning att anse att kommissionens talan om fördragsbrott i detta avseende är välgrundad.

15 Det skall följaktligen fastställas att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 44.1 i direktivet genom att inte inom den föreskrivna fristen anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

Rättegångskostnader

16 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Kommissionen har yrkat att Förbundsrepubliken Tyskland skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Förbundsrepubliken Tyskland är tappande part skall den förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

1) Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 44.1 i rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster genom att inte inom den föreskrivna fristen anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa nämnda direktiv.

2) Förbundsrepubliken Tyskland skall ersätta rättegångskostnaderna.

Edward Puissochet Jann

Sevón Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 2 maj 1996.

R. Grass
Justitiesekreterare

D. A. O. Edward
Ordförande på femte avdelningen